

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref: TA

Deres ref: 200605012-/fta

Oslo, 28. november 2006

Høring av Sammen om Kunnskap II – Operasjonalisering av indikatorer for formidling

Handelshøyskolen BI gir med dette synspunkter på rapporten "Sammen om Kunnskap II" med utgangspunkt i Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 28. august 2006.

Definisjon og avgrensning av formidling

Handelshøyskolen BI slutter seg i hovedsak til definisjonen av formidling slik den er formulert i "Sammen om Kunnskap II". Fokus er rettet mot formidling av vitenskapelige resultater, arbeidsmåter og holdninger. Det forutsettes at det er formidling ut fra *eget* forskningsfelt som omfattes. Her vil det være gråsoner; forskere er ofte opptatt av å formidle kunnskap til allmennheten, også noe på siden av eget forskningsområde. Dette er lite diskutert i rapporten.

Departementet ber om synspunkter på om forslaget til indikatorer er dekkende for formidlingsaktivitetene som ønskes stimulert. Vi tror institusjonene i UoH-sektoren er opptatt av å stimulere til formidling i en større bredde enn hva som er omfattet av forslaget til indikatorer. Dette bør imidlertid ikke stå i veien for å utvikle et indikatorsett som kan være hensiktsmessig for en formidlingskomponent i statsbudsjettet.

Departementet ber videre om synspunkter på om de foreslåtte indikatorene vil stimulere til ønsket utvikling i formidlingsaktiviteten og om noen av indikatorene vil kunne gi uheldige tilpasninger. Dette er det vanskelig å gi gode svar på nå før erfaringer er høstet. Uansett mener vi det er fornuftig med en finansieringsmodell som gir institusjonene i UoH-sektoren incentiver i forhold til *alle* kjerneoppgavene slik de er formulert i universitets- og høyskoleloven.

Rapportering

Departementet ber om kommentar til det samlede rapporteringsomfanget. Vi antar at formidlingskomponenten vil være en omfordelingskomponent på samme måte som forskningskomponenten. Utfordringen bør derfor være å finne fram til et indikatorsett som er representativt – uten at en bør ha som ambisjon at alle aktuelle typer formidling skal tas med. Bakgrunnen for dette synspunktet er at vi er opptatt av at innføring av en

formidlingskomponent må føre til minst mulig merarbeid både for den enkelte faglige, for institusjonene, departementet og eksterne kontrollorganer. Vi er ikke sikre på om det foreslåtte indikatorsettet er optimalt ut fra dette hensynet. Som vi kommer tilbake til, mener vi enkelte av de foreslåtte indikatorene med fordel kan modereres.

Det er i denne forbindelse også viktig å sikre at det ikke rapporteres aktiviteter som de ulike indikatorene ikke er ment å omfatte. Registrering av formidlingsaktiviteter slik de er foreslått i rapporten, stiller de involverte partene overfor betydelig større utfordringer enn hva som er innført for forskningskomponenten. Vi tror departementet bør være forberedt på 'kreativitet' fra sektoren når det gjelder å definere inn aktiviteter som ligger i gråsonen.

Vi mener således at rapporteringen av formidling slik det er foreslått vil være vesentlig mer krevende enn den som allerede er innført for undervisning og forskning. For de to sistnevnte er avgrensningene av hva som skal telle med betydelig klarere enn hva som nå er foreslått for formidling.

Indikatorer

Handelshøyskolen BI mener som nevnt at et indikatorsett ideelt sett bør være representativt for den formidlingsaktiviteten som departementet ønsker å stimulere, det bør bestå av lett målbare indikatorer og det bør oppfattes rettferdig av hovedtyngden av sektoren.

Når det gjelder graden av representativitet, er det naturligvis vanskelig på forhånd å ha skråsikre meninger om dette. Her antar vi departementet etter høringsrunden legger opp til simuleringer for å bedre kunnskapsgrunnlaget for den endelige fastsetting av hvilke indikatorer som skal tas med, og den relative vektingen av dem.

Vi mener det er meget sterke argumenter for at UoH-sektoren samlet bør tilføres økte ressurser. Samtidig er det naturlig at samfunnet forventer resultater tilbake. Også av den grunn er det riktig å innføre en formidlingskomponent. Men innføring av formidlingskomponent må ikke føre til at incentivene knyttet til undervisningskomponenten eller forskningskomponenten svekkes.

Vi kommenterer nedenfor de enkelte indikatorene som er foreslått.

Omsetning

Omsetning fra eksternt finansiert virksomhet er etter Handelshøyskolen BIs vurdering en indikator som på en god måte synliggjør viktig formidlingsaktivitet, særlig mot brukere. Den er lett målbar og lett å kontrollere.

Det kan muligens innvendes at indikatoren stimulerer til å 'kommersialisere' formidling. Vi tror ikke dette er en vesentlig innvending. I noen tilfeller vil f.eks. kostnadene ved å trykke og administrere salg av en rapport være så vidt høye at det ikke er

regningssvarende. I andre tilfeller vil det å legge en rapport gratis ut på Internett kunne stimulere til kjøp av samme arbeid i papirutgave.

Når det gjelder spørsmålet om å inkorporere randsoneaktiviteter, ser vi problemene som knytter seg til avgrensning og eierstruktur. Dette er for tiden ikke en aktuell problemstilling for Handelshøyskolen BI, men vi har forståelse for ønsket om å inkorporere virksomhet i regi av randsoneinstitusjoner. Forslaget om å inkludere aksjeselskaper der en eller flere UoH-institusjoner til sammen har en eierandel på minst 50 prosent synes rimelig. Enkelte av randsoneselskapene kan ha virksomhet som minner mer om konsulentvirksomhet enn forskningsbasert aktivitet, og det vil være naturlig å vurdere om det skal inngå i en formidlingskomponent eller falle utenfor.

Innovasjon

Vi mener utvalgets forslag om å inkorporere innovasjon er fornuftig. Det er riktig å stimulere sektoren til å satse sterkere på samhandling med arbeidslivet. For at det skal være mulig å håndtere denne indikatoren, må den begrenses til resultater av innovasjonsaktivitetene, slik vi også oppfatter at utvalget legger opp til.

Bedriftsetableringer og lisensavtaler framstår som fornuftig å ta inn i indikatoren. Utvalget drøfter andre innovasjonsorienterte aktiviteter, og foreslår å inkorporere veiledede studentprosjekter i samarbeid med offentlig og privat sektor. Når Handelshøyskolen BI slutter seg til dette forslaget, er det fordi slike studentprosjekter bør kunne innrapporteres av institusjonene uten for store administrative merkostnader. De øvrige aktivitetene som utvalget her drøfter vil innebære betydelig merarbeid knyttet til registrering og kontroll.

En mulig svakhet ved indikatoren er at den vil virke skjevt ved at det først og fremst er de teknisk-naturvitenskapelige institusjonene i sektoren som vil få uttelling. Vi ser ikke dette som noen betydelig innvending. Det er viktig at innovasjon premieres.

Publikasjoner

Her foreslås at bøker, læremidler og faglige ressurser teller med. Bortsett fra at vi er usikre på hva som legges i begrepet 'faglige ressurser', er vi her enig i utvalgets forslag.

Videre er vi enig i at artikler i fagtidsskrifter med ISSN-nummer skal telle med.

Når det gjelder kronikker og innsiktsartikler, er vi enig i at kronikker bør telle med, og artikler som kan sidestilles med kronikker¹. Innsiktsartikler bør derimot ikke telle med. Ikke fordi vi undervurderer betydningen av at UoH-sektoren bidrar med slike artikler, men fordi det oppstår meget betydelige avgrensingsproblemer. Når vi spør representanter for presseorganisasjoner om hvordan de vil avgrense innsiktsartikler fra andre artikler, får vi svært vage svar. Det er vel også grunn til å anta at det er en ikke ubetydelig samvariasjon mellom en institusjons bidrag når det gjelder kronikker og 'innsiktsartikler'. Vi vil derfor foreslå at departementet avgrenser denne delen av

---

¹ Her bør det konkretiseres hvilke publiseringskanaler og formater som omfattes, f. eks. spalten Debatt & innlegg i avisen Dagens Næringsliv.

indikatoren til kronikker, og da til medier som har en fast kronikkspalte. Vi vil også reise spørsmålet om det bør vurderes en viktig innenfor sjangeren kronikk ved å gi større uttelling for kronikk i en landsdekkende avis enn i en regional.

Foredrag/posters på brukerrettede fagkonferanser

Vi ser betydningen av denne indikatoren, men stiller oss undrende til at man nå ønsker å inkludere 'postere'. Dette er en lite vanlig formidlingsform overfor allmennheten og brukere. Den har større utbredelse innenfor vitenskapelig formidling der andre forskere er målgruppe. Men viktigere er at vi også her antar at det vil være en samvariasjon mellom foredrag og presentasjon av 'postere'.

Når det gjelder kategorien foredrag på brukerrettede fagkonferanser, vil vi også påpeke problemet knyttet til størrelse og betydning av den aktuelle fagkonferanse. Den enkelte faglige vil nok legge betydelig mer tid i forberedelse av et foredrag som skal holdes på en fagkonferanse med flere hundre deltakere i regi av en stor landsdekkende organisasjon enn for et innlegg i et mindre, lokalt arrangement.

Vi mener denne kategorien må utelukke rene forskerkonferanser. Derimot er vi usikre på forslaget om at bare konferanser der forskere utgjør et mindretall skal omfattes. Dersom brukere er en målgruppe for arrangøren, bør dette være tilstrekkelig kriterium. For øvrig synes vi formuleringen '...hvor målgruppen er brukere utenfor eget forskningsfelt...' i den veiledende definisjonen er uheldig. Det er vel nettopp brukere *innenfor* eget forskningsfelt som er målgruppen?

Medier og direkte formidling

Vi mener på den ene side at aktivitetene som foreslås i denne komponenten er viktige, men vil på den annen side gi sterkt uttrykk for at det vil være betydelige utfordringer knyttet til registrering og kontroll. For publikumsarrangementer, der det legges opp til at populærvitenskapelige foredrag, 'postere', demonstrasjoner og forberedte debattinnlegg skal telle med, vil det være et svært omfattende registreringsarbeid som pålegges både den enkelte forsker og institusjonen. Vi ber departementet vurdere om det er mulig å foreta en avgrensning som gjør registrerings- og kontrollarbeidet mindre omfattende. Innføring av formidlingskomponenten må ikke føre til at forskere må bruke verdifull tid til ikke-faglige aktiviteter, og må heller ikke føre til at institusjonene må øke administrasjonskostnadene knyttet til registrering og kontroll.

Høringsinstansene inviteres ikke til å ta stilling til størrelse og vektning. Når utvalget foreslår at alle bidragene i denne indikatoren vektet likt, vil vi påpeke at det vil gi samme uttelling for formidlingsformer der innsatsen bak vil variere betydelig i omfang.

Andre kommentarer

For de aktuelle indikatorene skilles det ikke mellom elektronisk og trykt format. Dette er vi enig i. På den annen side er vi usikre på om alle elektroniske medier som er foreslått omfattet, har et lagringssystem som gir tilstrekkelig grunnlag for etterprøvnbarhet. Dersom

det ikke er tilfellet, vil det kreve at den enkelte faglig ansatte og institusjonene iverksetter en omfattende lagring. Vi ber departementet vurdere dette spesielt.

Avsluttende kommentar

Handelshøyskolen BI vil uttrykke sterk støtte til forslaget om å inkorporere formidlingsaktiviteter i departementets finansieringsmodell for UoH-sektoren. Vi vil samtidig tilkjenne at vi mener dette kan gjøres på en måte som fører til mindre merarbeid for sektoren enn hva som vil bli resultatet av forslagene fra "Sammen om Kunnskap II".

Vennlig hilsen

HANDELSHØYSKOLEN BI

Tom Colbjørnsen
rektor

Inge Jan Henjesand
prorektor